

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поводиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми вишеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год пополудни

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неоплачені вільні від порта. — Оголошеня значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Др. Кербер і Сель.

(X) Ще не так давно, як угорський міністер-президент Сель указував на Австрію яко забору конституційного управління і віднови плого-торговельного союзу між Австрією а Угорщиною і милосердив ся над тим розладом в раді державній, та над д-ром Кербером, що не може дійти до ладу. В своїм щастю перенятій гордощами задля так могутньої більшости в угорській соймі, яка була готова все на єго услуги, забув про ту стару правду, що щастє зміцнине, як марцева погода. І справді, коли д-рови Керберови повело ся не лише війскову предлогу перевести в державній раді такою несподіваною більшости і в так скорім часі, коли без перепон веде ся розправа при першім читаню бюджету, а за тим відбуде ся розправа над австро-угорскою угодою і над обидвома предлогами почне ся робота в комісіях, єго товариш Сель зайхав із військовою предлогою у такі сутичі, з яких не знає, як куди та коли видобути ся. Вже й заграниця звернула бачність на події в Угорщині, а вельми поважний орган Münchener Allg. Ztg. пише ось що в тій справі: «Загамоване парламентарної машини довело би в Австрії, наколиб там не призволено на побір податків і рекрутів, до ужитя §. 14-го, в Угорщині положене є о много гірше, бо там задля дотеперішого опору проти призволення на побір рекрутів були приневолені відрочити речинець бранки. В Австрії перевів др. Кербер в парламенті війсковий закон і там відбуває ся бранка як щорічно в марці, а в Угорщині будуть приневолені ждати до мая а може і до червня. Се може бути причиною, що сойм буде розвизаний а правительство буде приневолене на власну одвічальність приступити до побору податків і рекрутів. Бож ніяка держава не може сего перенести, щоби задля опору меншости власне єї встановане було загрожене. Австро-Угорщина стоїть як-раз перед почином більшої акції на Сході і се був би глум над здоровим людским розумом, якби саме тепер спинено задля опору доповнене війська. На разі нема ще небезпечности, бо набрані в марці бранці і так аж в осени вступають до війська. Можна ще отже пождати, але недовго. Всеж є се нова проява застої вельми немилі, і тим перепонам в механізмі державнім нема кінця».

Münch. Allg. Ztg. жаліє дальше над тим, що малярський шовінізм виставляє державу на позорище і наводить на доказ нечуваного тону, який вкрав ся там і поза соймом, з промови Етвеша ось яке місце: «Я призволяю 20.000 рекрутів на наших ворогів, але тих треба глядіти в Австрії, я призволяю се на наших трусливих міністрів

і на понижаючу себе більшість соймову». Тим способом дійшов бесідник до найвишого ступня зухвалости і ддятого Münch. Allg. Ztg. не може зрозуміти, ддячого ухвалене війскового закона в Австрії має бути «нечуваною провокацією» малярської народности. Угорщина є іменно краєм неможливостей. Етвеш призволяє на 20.000 рекрутів проти Австрії, а суд присяжних в Сеґедині засуджує старого чоловіка на 8 днів в'язниці з додатком 100 корон гривни, позаяк в одній статі виказав, що угорський а малярський не є то само. Kronstädter Ztg. наводить іменно лісту сеї лави присяжних малярських: Wilhelm Stark, Benedict Löwenbach, Johann Stumpf, Edmund Aigner — самі корінні Маляри, але забули ще внести поданє о зміну назвиск на Сілягі, Сатмарі і т. д.

Дві львівські сензації.

Закипіло на львівській ратуши, як в улію, коли посьміє до него вдерти ся «не своя» муха. Заворушило ся в тім гнізді, починали ся колочки, підніє ся шум і крик, а найбільше гамору роблять днешникарські трути, які прямо кричать для самого крику.

Ще перед двома роками піднесла була опозиція в раді міській сильні заміти против самовільної та легкодушної господарки маїстрату позиченими десятками мільонів на інвестиції міста. Наслідком сеї опозиції було, що за згодою самої президії вибрано люстраційну комісію і їй поручено перевести люстрацію цілої адміністраційної машини львівського маїстрату. Комісія взяла ся серіозно до діла і через два роки невтомимо працювала перетрясаючи всі департаменти, яких є кільканайцять, переглянувши всі рахунки та перевірила багато неточностей, заляглостий, а навіть надужити. Висліді своєї доходжень стала комісія друкувати в чотирох примірниках в найтіснійшій тайні перед загалом. Однак се не скрило ся перед маїстратськими верховодами і на засіданю ради они піднесли ропіт з сеї причини та зажадали здержання друку справозданя люстраційної комісії, бо в нїм нарушує ся приватні відносини так поодиноких радних, як і урядників маїстрату.

Використовуючи сю ситуацію, президент міста Малаховський, який очевидно найбільше має причини побоювати ся справозданя люстраційної комісії, не лише здержав дальший друк єго, але і сконфіскував один екземпляр видрукованої до тепер части справозданя. Сей безправний вчинок був приложенем льонту до бомби. На засіданю повної міської ради она вибухнула з цілою силою. Члени люстраційної комісії не лише запротестували против такої інґеренції що-до єї мандату, але і представили прилюдно мерітум цілої справи, побоюючи ся не без підстави, що більшість інтересованих в тім радних буде старати ся придавити цілу справу в почині. Мамо тяжких замітів, які піднесли

члени люстраційної комісії против президії найшли ся оборонці для неї, які софістичну оборону в Малаховського привили за добру монету, а навіть довели до ухвали ради, яка приїмила до відомости відповідь президента і доповнила комісію вибором чотирох прихильників теперішньої маїстрацкої більшости. Люстраційна комісія, яка бачила ся сим чином змайоризованою, зрезигнувала зі свого мандату і оставила через те цілу раду міську і маїстрацку кліку в найбільшій констернації. На нинішнім засіданю розіграв ся дальший акт сеї трагікомедії.

Але пригляньмо ся головнішим замітам б. люстраційної комісії. Передовсім виказали люстратори укриваний недобір 1,513.204 корон, якокого допустила ся президія самовільно. Колявдація рахунків з великих інвестицій, як будова різниці, будова театру і водопроводів єще не покінчена; стягане податків вело місто так недбало, що скарбова дирекція бачила себе примушеною відібрати від міста сю інтрантну чинність і веде єї тепер у власнім заряді; число залеглих екегібітів по бюрах є величезне, а в однім дійшло аж до застрашующого числа 20.000. Численні дефвдації, утечі урядників, крадіжки актів і т. д. уменшили ся вправді від часу функціонованя люстраційної комісії — управельники маєткові відносини маїстрацких урядників. Богато маїстрацких урядників, що побирають по кількасот корон місячної пенсії, одержують в дню виплати по 5—10 кор. і живють вічними задатками, дарами з ласки, ремунаціями, а не рідко хабарями та надужитями. Президія розділює припоручений собі капітал на заповоги дуже сторонничо і переважно висшим, засобнійшим урядникам, а дрібноту збуває сьмішними датками по 10 кор.

Польска праса, — з виїмкою маїстрацко-го органу Dziennik-a polsk-ogo — станула вправді рішучо по стороні люстраційної комісії, однак єї становиско ще далеко від тої безглядности, яку проявили члени комісії. Ті згляди, які спивують енергію польської праси, наводить Przegląd зовсім отверто: «Отсе іде передовсім — каже про міжнародну сторону сеї kwestії, о се, щоби не ставляти єї в сей спосіб, щоби она могла послужити нашим ворогам причиною до нового неславленя польского імени, отже тому уважаємо, що не належить силити ся на се, аби єї справі дати сензаційний підклад, бо сензація на жаль майже завжди є рівнозначною зі скандалем. А хто хоче відносини нашого міста вчинити предметом європейского скандалу, сей хіба не кохає єго, а з певністю шкодить єму дуже. З сего становиска глядімо на справу і на єї становиску витреваємо на дальше. Понад партіями міської ради і єї ключами, понад „Стрільницею“, але і понад опозицією стоять для нас інтереси столиці і добра слава польского імени і їх лише боронимо».

Чи се є як-раз добрий спосіб оборони доброго імени — оставляємо самим Полякам.

(Конець буде.)

Ліцитації

в Публичній Галі аукційній, Львів, пасаж Міколяша, будуть відбувати ся постійно два рази в тижни все о 4. год пополудни, а іменно: в **понеділки** на образи, дорогоцінності, меблі, дивани, фортепьяни, повози і взагалі твори штуки; в **четверги** на гардеробу, господарські урядження, машини до шитя та інші дешеві предмети до щоденного ужитку. Списи принятих річий на ліцитацію будуть виставлені найпізнійше 2 дни перед ліцитацією у вікнах Галі, а на жаданє за малою оплатою можуть бути прислані. **Вистава** отворена щодень від 3. до 8^{1/2} год попол., а в сьвята від 9. до 12. год. в полудне.

Бюро отворене для прийняті річий і ви плат від 9. до 12^{1/2} год. в полудне.

27(16—?)

М. Драгоманов, „високий рівень“ українства та „нова ера“.

(Дальше).

Д. Барвінський наводить на доказ високого рівня наукової роботи в товаристві ім. Шевченка, лише признає Пипіна, Ягіча, Брікнера і т. п. вчених чужинців. Се як раз у душі загалу інтелігентних Русинів-Українців, що від самого початку своєї національної самосвідомости, покликають ся на Микльосічів і т. п. Воно, звісно, спасибі всім тим чужим ученим за їх добре слово супроти наших національних змагань, — до котрого вони врешті навіть обов'язані по своєму фаху, — але пора би нам перестати возити ся з чужими свідомствами, про значінє наших національних змагань, а подумати більше про те, що ми значимо самі про себе? що значить наша наукова праця в порівнянню з потребами нашої нації? Про підмогу Товариству в квоті 19.000 К і не згадую, така вона дрібна в порівнянню не лише з тим, що ми платимо державі і краєви в податках, але і з тим, що дістають. Поляки на свою Академію наук; тотя сума завдає, думаю клопоту Товариству тай самому д. Барвінському більше, ніж воно варте. Думаю, що з сего становища, навіть науковій роботі в товаристві ім. Шевченка ще дуже далеко до того високого рівня, якого бажав нашої науці Драгоманов в звязи з ширшими культурними інтересами людскости, яких не досягають і найчільніші фаховці-філософи — усякі Пипіни, Ягічі, Брікнери і т. п.

Про інші «ново-ерські» культурні благодати не можна сказати й того, що про товариство ім. Шевченка. Новозаложені українських шкіл і катедр у Галичині страшенно мало, в порівнянню з польськими, тай що всі вони — старомодні, стоячі глибоко пониже теперішнього культурного рівня на світі тай пониже рівня потреб нашого народу — по найбільшій частині вони ані наукові, ані практичні, — weder Fräulein, weder schön.

Д. Барвінський жалює ся, що «радикали», а властиво всі опозиціоністи багателізують собі такі набутки, а я сказав би, ще загальнашої інтелігенції, не включаючи опозиціоністів, навіть ідеалізують собі такі річи. Все змаганє нашої інтелігенції до власних шкіл — від народних до університета — чисто формальне, що має на оці лише форму науки — зовсім не тикає суті науки в школах. Іще на науку в народних школах є наріканя, хоть і то без докладних позитивних проєктів реорганізаційних, — але про зміни науки в школах середних і вищих — науки страшенно нужденної, чисто посадної, мало хто з нас і думає. Змаганя нашої інтелігенції, навіть наймолодшого покоління, ідуть майже виключно до продукування «інтелігентних» консументів народної праці — понів, судовиків, адвокатів і інших урядників — а продуцентів, навіть на даних полях народної роботи, а не то на нових полях людської праці, на котрі давно кинула ся інтелігенція цих культурних народів, між ними й наших найближчих сусідів, котрі тим головно нас і побивають і побють до решти, коли ми не кинемо ся на дороги продуктивні.

Скажу просто: на мою думку, заснованє одної вірцевої середної школи руської нового культурного типу та кількох приватних катедр — як ось: історії технічного поступу, історії релігій і т. п. зробило би для будучини нашого народу далеко більше, ніж усі гімназії в руській мові, які нам належать ся і всі університетські катедри в руській мові, такого, що нас, яко самостійну націю, з своєю власною будучиною, не повинно так дуже й обходити. Вжеж, думаю, й д. Барвінський признає, що теперішні гімназії — сеж властиво велика мордовня молодіжи — фізична й духовна.

Найменше варто вносити до високого рівня те, що зробили «ново-ерці» для «наших широких верств». «Дністер» доси розвиває ся слабо, і буде так розвивати ся доти, доки не буде виданє право примусової асекурації, котрого бажано самі «широкі народні верстви», але котрого, бачу, не дуже то добивають ся наші «ново-еристи» в раді державній. Нема й доси у «Дністрі» відділу забезпеченя на жите; ще гір-

ше: він є тут агентом кравівського товариства взаємних забезпечень. Сьміху вартий і мільон корон, кинений соймом на потреби селян, а ще більше сьміху варто призванє д. Гурика, що се одиноке спасенє для «задовжених і потрібних селян», — коли самі найширші верстви селян уже від давна домагають ся поперед усього — землі, пасовищ і лісів, без котрих їм ні вічки віддавати й невеличкі довги, бо неможливо піднести господарства. Хйба се який-небудь рівень, а не просто — безодня?! Окрім того добре би, якби д. Барвінський вглянув у господарованє тими гріями в кравім Видлілі та дізнав ся, чому напр. мусів відти тікати Русин урядник д. Ів. Петрушевич.

А в тім, хоть би й т. к! Хоть би й усі наші заклади, від самого низу аж до верха, стояли справді на високім рівні, — то чи виходить із того, що політика «нової ери» гарна навіть, одиноке спасення для Русин-Українці? Хйба не понижаюча, не підтиваюча в самім корені всяке культурне змаганє народу, навіть думка про те, що ми можемо поставити собі культуру лише з ласки наших верховодів, — лише з доброї волі тих, у котрих самих властиво лише карикатура дійсної культури?! Хйба нам наша культура давала що коли-небудь в нашій історії без зброї в наших руках, без боротьби? Хйба культура було те, що нам дозволяла, з ласки своєї, панове польські та московські?! І хйба тоті панове перемінили ся тепер так, що ми сміливо можемо їсти з їх рук. Хйба й тепер де-небудь на світі дає що кому культура без боротьби, — і то чим раз тяжчої, чим раз більше скомілікованой? Хйба тепер можлива культура без широкої масової політики, без політичної боротьби тих мас за свої права, за право мати свою культуру та обертати на неї кождієінший тяжко зароблений гріш і кождієінську свою здатність? Хйба можливо, аби нам нани Поляки дали по добру все те, чого нам треба і що нам належить ся?! Хйба чув хто таке, аби ціла верства, ба цілий нарід добровільно підтинав горло на те, аби нашому народови стало айше?! Хйба тепер і найконсервативніші політики якогось народу не мусять числити ся з рухом своїх мас і, — коли вони дійсно патріоти, як напр. Чехи, то навіть і політувати задля них і в порозумінню з опозицією? Хйба не так добувають політики де инде безмірно більші благодати від наших «ново-ерських», і то добувають не беручи на себе ніякого зобовязаня за дальшу політику своєї нації супроти тих, котрі їм що дають? Хйба не через те й попускають пануючі сфери політикам, инчих культурних націй, що бачать за ними силу зорганізованої опозиції?

Отсе справді політична тактика, з котрою інші політики давних культурних націй хоть і не годять ся вповні, але й не багато можуть їм закинути.

На дорогу такої дійсно політичної політики пішов був і д. Барвінський 1901. р., ставши навіть на чолі всієї нашої парламентарної опозиції. Всі ми порозуміли сей справді сміливий крок д. Барвінського так, що то був канут «нової ери» та що по ній у нас і чутка заганє. На радощах навіть найрадикальніші з нас готові були забути всі недавні промахи д. Барвінського. Загал Русинів був певийсінкий, що д. Барвінський зірвав з «новою ерою» рішучо. Аж виходить, що д. Барвінський таки лишив ся в душі «ново-еристом» і тепер знов вихвалює «нову еру», каже, що «ми живемо лише єї придбаннями, а за остатних літ не придбали нічого нового», не вважаючи на нашу боротьбу, тимчасом, як мовляв, за «новою ерою» здобутки давали би нам досить легко. Щож раптом стало ся нового, що ми можемо числити на добру волю польських панів? Хйба те одно, що становище гр. Півніського захитанє і на політичнім овиді показують ся знов графи Бадені, по котрих д. Барвінський може надіяти ся чогось більшого для Русинів. Розуміє ся, се ілюзія д. Барвінського, — але нехай би він сам і лишив ся при сій ілюзії, — нехай би не говорив сего навіть своїм політичним прихильникам, бо ніяка «нова ера» і немислима тепер, коли, з одного боку на нас ополчають ся всі польські сили, а з другого, радикалізує ся чим раз більше й загаль Русинів. Поклик д. Барвінського до «нової ери» може пошкодити власним єго прихильникам... (Дальше буде.)

3 бразилійської України.

Жангада.

Слава Ісусу Христу! Жангада дня 12. січня 1903. р.

Хвальна редакція «Руслана» у Львові!

Сердечну подяку складаю, щосьте нашу просьбу випечатали і нас повідомили. Ми дуже урадовали ся, якесьте нам прислали тих кілька чисел, а прочитавши знайшли нашу просьбу випечатану. Просилисьмо і оо. Василян в Жовкві, щоби і они в їх Місіонари випечатали, просилисьмо і Преосв. Владиків, но ні звідки відповіді жадної не маєм, як тільки один «Руслан» до нас відізвав ся. Здає ся нам, що ми уже зовсім опущені від ріднинного краю. Но щож подієм нещасливі, коли ми дуже тепер бідні. Церкви не можемо докінчити, бо не маєм гроша, а ту конечно потрібно купити заліза на завіси до дверей, до вікон шкла, бляхи хоть на баню, і цвяхів. На се конечно треба гроша, а ту нема де взяти, ані де заробити, ані де що продати. Послідна нужда, чорна доля. Просилисьмо родимців о поміч, щоби нам допомогли, чим хто зможе, щоби раз якось докінчити церквцю нашу, но не знаєм, що ся стало, що ніякої відомости ні звідки не маєм, чи де була яка поміч для нас, чи ні. Гей, милий Боже! Брати родимці наші! таж ви зістали ся при готовім, а ми-ж за Божою волею вийшли в світ безнадійно шукати для себе долі, і Господь нас допровадив до тої землі, котра від віків того не чувала, й нарід той, що ту живе, не видав того, що тепер подивляє. Церкви що раз більше будують ся, сьпіви церковні по дикій країні розходять ся. Бог благословить нам працю нашу, но коли потягнув прикрій час, а ми заотребовали від вас, родимці, помочи, то ви так щось нерадо для нас відказали ся, що відізвати ся до нас не хочете. Памятайте брата, Божа Рука не далеко від нас. Господь Всемогучий може нашу долю нещасливу поправити, так що колись і ми вам в разі потреби можемо віддячити ся. Тож просим вас родимці й Хвальна Редакція Руслана відвипиште нам, чи була там яка милостиня для нашої церкви з нашої просьби, чи ні. Дуже вас просим, більше вже нашої просьби не печатайте в «Руслані», бо слиби хто був хотів подати милостиню то досить раз просити, а если хто не хоче то і що день проси, то дармо. Просимо при тім о присланє нам книжок початкових для дітей учити, хотяй гроший не маєм, но пізнійше ми відплатимо ся вам за тоє. Поратуйте нас принаймній хоть до 50 букварів I. кляси і до 50 букварів II. кляси, бо є дітей до школи більше як 150 в Жангаді, а в сусідній кольонії, що приналежна до нашої парохії, і до 150 також, але ані одної книжочки ніхто не має до науки. Знаємо то, що за дармо друкарня не друкує, і папір коштує, но щож подієм, коли нужда, що нема де взяти, а діти ростуть як дикуни без науки. Тож просимо вас родимці о тих кілька книжок для дітей.

Кінчу моє писанє й поздоровляю сердечно всю Братію, зоставайте при здоровлю з Богом, нехай Господь благословить вашу працю.

Васильй Валкович.

На жаль мусимо відповісти, що на руки нашої адміністрації не вилинули до тепер жадні датки на потреби жангадської церкви, ані ми взагалі не чули нігде про таку складку. Не остає нам нічого, як сю просьбу п. Валковича в імені жангадської кольонії поручити «Паранському комітету», який бодай що-до книжочок зможе єї вдоволити. — Ред.

3 державної ради.

Межи впливами находить ся три інтерпелляції пос. Дашинського що-до надужити у війську та жандармерії. По відчитаню впливів приступлено з давнього порядку до дальшої бюджетової дискусії при

першім читаню бюджету.

Пос. Менгер підносить, що деякі сторонництва вже при першім читаню бюджету кажуть собі платити готівкою за своє поведенє. Така тактика доведе до дефіциту, якого впро чім

і так незадовго не дасть уникнути ся без підвищення податків; паразі треба ужити задля рівноваги бюджету касових засобів. Довший вивід присвятив піддвигненню висшого шкільництва, відтак вступав ся за підпиранием промислових підприємств. Вкінці заявив, що буде голосувати за бюджетом.

Пос. Романчук

заявив, що загальне положене так у внутрішній як і вишній політиці є не вдоволяюче, особливо що до відношеня Австрії зглядом Угорщини. Дальше обговорюючи національні спори в лоні Австрії, признає бесідник Німцям перше місце серед австрійських народів, до чого мають деяке право так з огляду на своє число, розміщене в державі, як і високу культуру (оплески лівці). Однак не вільно їм жадати за багатом, не вільно ставити постулату державного німецького язика. Натомість єдність парламентарного і посередничого язика є державною konieczністю, а ним не може бути жаден инший, як німецький (оплески лівці). Але коли се Німці старлять, як національний востулять, то викикують тим природний опір инших народностей. Русини симпатизують в Чехах, як Славянами і покривдженим народом, але муєть признати, що цілу свою культуру завдячують Німцям. Національна борба в Чехах і Моравії шкодить не лише Чехам та Німцям, але всім народам Австрії. Такий самий спір шалє і між Русинами а Поляками, Хорватами а Італійцями а поагоджене особняком чешко-німецького спору, було би лише для них захоотою до интензивнійшої борби. Тому в поагодженю національної квестії треба станути на загальне становище справедливых потреб розвою всіх народів.

Відтак бесідник обговорює відносини в Галичині. До кінця шістьдесятих років Німеччина панувала тут неподільно. Сей стан не міг удержати ся дальше удержати ся, але зміна наступила нагле, без потрібного переходу і односторонно в користь самих Поляків. Давнійші пани краю, Німці, трактували обі національності рівномірно, а тепер Русини дістали на панів своїх противників. Наслідком сего була цілковита матерьяльна і політична безсильність Русинів. Русини мають в державній раді лише 8 послів, а з тих лише 4 самими Русинами поставлених кандидатів, коли Поляки мають 76 послів. Се виглядає немов би управителі австрійської політики вступали в сліди мужів стану давного польського королівства. Потомки тих мужів кермують то заграничною то внутрішньою політикою Австрії — хотяй давно не уміли правити власною державою, а через гнет Русинів викликали власну руйну та зміцнене свого найбільшого ворога с. в Москви. Лихо буде з Австрією, коли вчас не прочуняє ся та не заверне з сеї дороги. (Грімкі оплески і гратуляції).

Чешкий голос.

Пос. Крамарж полемізує з бесідниками німецьких сторонництв і ствердив, що міністер Резек завсїгда був лише урядником і не належав до молодческого сторонництва. Як патріота шанують і поважають Чехи д-ра Резека і з вдякою признають, як він сповнює своє трудне становище. Бесідник закидує правительству, що підпирє всюди германізацію, не хотячи вступити на дорогу законів і справедливости. Але Чехи, вірні своїм ідеалом, та завтовни свого великого провідника не уступлять в бою і будуть боротись за рівноправність всіх народів. (Живі оплески Чехів).

Промова д-ра Кербера.

Презес кабінету заявляє, що правительсто не є національним і не чує ся спонуканим протегувати яку небудь народність. Прийде час, що Чехи і Німці подадуть собі руки, бо на тім можуть лише зискати.

Відтак обговорював президент міністрів скарги Словинців, полудневих Тирольців і Далматинців, а опісля звернув на Галичину. Ані правительсто — сказав — не має ватою позатикані уха, як голосять деякі панове зі східної Галичини, а також галицький сойм не є так дуже обложений ватою, щоби до него не можна запукати. «Ми тут знаємо все про правдиві відносини, які панують у східній Галичині і тому

радили би рускому населеню, щоби раз сильно, льояльно і отверго, але без ненависти виступило зі своїми бажанями і зажаденями перед галицьким соймом. Правительсто подасть там его оправданим жаданям з певністю всякого підпертя. Однак власне тому, що національний антагонізм в краю панів містить таку сильну соціальну примішку, є після моєї гадки гідним усильного порученя, понехати сумнівну агітацію, а почати розумну працю.

«Ще кілька слів про страйк рільних робітників, про який також говорено. Кажу тут зовсім отверго: беремо вже тепер в рахунок відновленя страйку. Страйк може бути, але злучена з ним політична агітація вживає до уваги, а коли ся агітація послугує ся неправними способами, — до оборони, до найповажнійшого противдїлання. Досить є законних способів, аби удержати мир в краю. Не потребуємо зовсім надзвичайних середників, але в краю муєть бути удержаний супокій на кожний спосіб».

Дальше бесідник зазначив konieczність реформи адвокатської і нотаріальної ординції, а також закона і поступозаня карного — і переходить до адміністративних справ, яким бажав упрощеня. Також заявляє, що оба міністри-земляки не переступили границь своєї компетенції і не зробили его кабінету — коаліційним.

Вкінці обговорює евентуальність скороченя бюджетової розправи і поручає дотичну пропозицію увазі палати. На тім перервано засіданє. Слїдуюче пиві.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В пятницу: руско-кат. Василия ієр., Нестора; рим-кат. Розини і Фридр. — В суботу: руско-кат. Евдокї; рим. кат. Матильди.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядчо о вирівнанє залеглостей, бо будемо приневолєні заставовити довжникам дальшу висилку часописи.

— **Віденьський дописувателъ „Дїла“** журить ся тим, що Коло польске, збільшене Стояловцями, не може в купі помістити ся, бо «уговорці» (сеж вже зовсім невїрна назва) не хотять уступити Колу і ведуть опозицію, хоч на его думку могли би помістити ся недалеко своїх клубових товаришів «Слав. Союз», але пібито болять ся суєдства Романчуківського клубу і щоби їх не посуджувано о опозицію. В цілій балачці сїй анї дотепу нема анї правди. Бо передовсім справді польске Коло напирало через канцелярню парламенту на руских послів, Барвіньського і товаришів, щоби зробили місце для гр. Старжиньського і Дулемби і канцелярия предкладала три вільні місця за ліберальними Словинцями. На се заявив п. Барвіньський, що він радо перенеє ся в тамту сторону, коли буде 5 місяць вільних в купі, але длятого, що гр. Ст. і Дулемба не мають де сидіти, не думає уступати двох місць, щоби розділювати членів свого клубу. Дописувателъ «Дїла» повинен би і се знати, що як раз непосредними сусїдами п. Барго є опозиційні Чехи, отже що не конче опозиції треба глядіти коло «Романчуківського клубу».

— **Тарасове свята у Львові.** Програма концерту в ХЛІІ. роковини смерти Тараса Шевченка, який відбуде ся в великій салі «Народного Дому» у Львові ві вторник дня 17 н. ст. марта 1903, є отся: 1) Сметана: Увертура з опери «Libuša», оркестра 80. п. п. 2) Промови. 3) Лисенко: «Марш похоронний», мішаний хор «Львівського Бояна» з тріом сопрановим, альтовим і теноровим в супроводі оркестри 80. п. п. 4) Шевченко: Вїмок з «Гайдамаків» віддеклямує п-ї О. Будзиновска. 5) Носковскій: «Коломийка» характеристична оркестра 80. п. п. 6) а) Шопен: «Мрія». б) Мендельзон: «На воді» мужескі хор «Львівського Бояна». 7) І) Лисенко: а) «Ой умер старий батько», б) «Як би мені черевки». 2) Доніцегі: Арія з опери «Циганка» в супроводі оркестри 80. п. п. сопранове сольо п-и Ірини Шухевичівної. 8) Бородін: «Танець половецький» з опери «Князь Ігор» мішаний хор «Львівського Бояна» в супроводі оркестри. — Цїни місць: Фотель 3 К, перворядне крісло 2 К, другорядне крісло 1 К, 60 сот. Вступ на салу 1 К. Галерия 50 сот. Билетів можна дістати в Товаристві «Руска Бесїда» у Львові (ринок ч. 10. І. пов.) а в день концерту при касі. Початок точно о год. пів до 8. вечером.

— **Великопостна осьмодневна мїсія в церкві оо. Васильян у Львові** відбуде ся на днях від 21—29. н. ст. марта 1903. в отсїм порядку: Дня 21. марта т. є в суботу вечером о годині 5. вечірня, опісля проповідь і сїалкация. В неділю

і прочі дни: перед обїдом: о год. 5. проповідь І. о год. 6. утрєня, о год. 6. 7. 7. 9. читана Служба Божя, о год. 10. сьївана Служба Божя і проповідь ІІ. По обїді: о год. 4. вечірня, о год. 5. проповідь ІІІ, о год. 6. акафист, о год. 6½. проповідь ІV. і сїалкация. Такий сам порядок богослужєнь і проповідий буде через всі прочі дни мїсії. В неділю 29. марта на вечерні торжественне закінченє мїсії і поставленє мїсійного хреста.

— **Пожарний «Сокол» в Торках** засновано заходом б. посла соймового п. Степана Новаківського на статутах філіяльних львівського «Сокола». Намісництво вже затвердило статути.

— **Личні вїсти.** Кризький маршалок гр. Андрій Потоцький по переведеню люстрацій повітових рад, громадских урядів і краєвих заведєнь в Тернополи і Теребовли, повернув вчера до Львова.

— **Ідіотизм.** Бувший професор краківського університету, Любославський, спенсіонований з причини умової недуги (як сьвідчить хотяй би зміст низше наведеного диплому), видав десятым членом заснованого ним товариства «Елевтерія» друковані на пергаміні дипломи шляхотскі отсего змісту: Wobec Maryi Królowej naszej ja, niżej podpisany rycerz Rzeczypospolitej (N. N.) herbu (XV.) dziedzic dóbr (N. N.) zeznaję pod przysięgą: że brat mój (N. N.) w ciężkich potrzebach walki na polu sprawy narodowej dał dowody nieustraszonej odwagi, śmiałości, wierności, jak na polskiego rycerza przystoi; że skutkiem tego wobec świadków (N. N.) udzielam mu prawa używania mego klejnotu i moich przodków i przyjmuję od niego przysięgę na wierność Rzeczypospolitej, której on gotów mienie, życie i wszystkie siły poświęcić. W dowód czego wydaję mu niniejszy dyplom i zanoszę prośbę do przyszłego Sejmu(?), by zgodnie z prawami i tradycjami naszego narodu tę nobilitację zatwierdzić raczył. Dano w Mogile Kościuszki pod Krakowem dnia roku po narodzeniu Zbawiciela. Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

— **Для Панів будівничих цериов!** В Олєши, почта Товмач, має ся сего року будувати нова церква деревляна з 5 банями, покрита бляхою, котрої кошти обчислено в коштовниці на 30.000 корон. Особи фахові, з добрими рекомендаціями, могут дати кавцію, а жєлаючи перевести сю будову, могут зголосити ся як найскорше у підвсаного пароха і оглянути пляни з коштовним (Вп. В. Нагірного). Ліцитації in minus (на низшу ціну) назначив парохіяльний комітет в Олєши на понеділок дня 16. марта. Нїяких коштів за дорогу, анї т. п. не буде ся звертати. *О. Іван Коцюба*, парох в Олєши, предсїдатель парохіяльного комітету.

— **Агітаційна поїздка д-ра Козловського** ще не покінчила ся. Перед двома тижнями відбуло ся его зходом польске віче в Рудках, а дня 9. с. м. зайхав сеї кандидат на намісника до Жовкви на віче. З ним прибув також Цєньскій з Городенщини. Кілько було осіб на вічу, сего зі звітів польских дневників годі дізнати ся. Досить, що дідичі офіціалїтї і т. п. вже задалегідь агітували межі мужиками, а в день віча на всіх дорогах до Жовкви торохкотили двірскі вози з мазурами-кольонїстами. Віче отворив дідич Коцицький, кидаючи грєми на «гайдамаків» за наєдства(?) і напасти(?). «Не жадаето чужого — казав сеї панок — але не дамо й свого. Польща — се організм (в розкладі), зложений з частий, а жадна з тих частий не може і не повинна відпасти, бо згине». По нїм промовив др. Козловскій на тему зближеня двора до люду, праці на сїм людом, згоди з Русинами, спільної праці (панцизняної?) з ними і т. ин. Історію Жовківщини реферував сїм разом Цєньскій, але крім замку Жулєських і Собєських не найшов нїяких инших паміток, тому скоро завернув на цілу ойчизну і переїхав ся від моржа до моржа по трєх «заборах» і закінчив так: «Але під напором насильств(?) будить ся народна совість. Подаймо собі долоні, а всі, а згідно, а разом, організуймо ся». По сїй промові — пише Dziennik pol. — настав між слухачами запал не до ошєаня. Люд тизнув ся до бесідника і цілував его (не знати в що?). По двох промовах ке. Бобіка і ке. Плащика про кощюлки, забрав слово професор хїрургїї др. Рідїгер зі Львова і реферував (слухайте!) про парцеляцію паньских ґрунтів між Поляків, накидаючи ся притїм на «гайдамаків». Дальше промовляв повітовий маршлєк Старжиньскій про повітову організацію економїчну, а вкінці др. Опаньскій реферував справу обходу 300 літнього ювілею заложєня Жовкви і на сїм віче покінчило ся.

— **Рідкий ювілей.** У Відни обходив оноді ювілей своєї 40-літної служби війскової вахмайстер 8. п. уланів, Василь Котуляк, Русин родом з Галичини. Офіцери полку вручили ювілятові цїнний дарунок і устроїли в его честь бенкет. — Сей полк уланів рекрутує ся з Галичини.

— **Огонь.** В Хлїбовичах коло Бібрик згорів дня 2. с. м. рано шкільний будинок. Учительки не було тоді дома, але мимо того виратувано з огня єї річи. Причиною пожежі була лиха конструкция комина.

